

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **R. K.**,
skazanego za czyn z art. 197 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 26 listopada 2021 r.,
w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji obrońcy skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 5 maja 2021 r., sygn. akt XVII Ka [...],
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w P.
z dnia 14 lipca 2020 r., sygn. akt. III K [...],

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego R. K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 14 lipca 2020 r., sygn. akt III K (...), R. K. został uznany za winnego czynu z art. 197 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności (pkt 1), a także czynu z art. 207 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 2). Kary jednostkowe zostały połączone i jako karę łączną wymierzono R. K. karę 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 3). Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcia w przedmiocie środków karnych: zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną (pkt 4), zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej (pkt 5), nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzoną (pkt 6), a także kosztów procesu (pkt 7 i 8).

Apelację od powyższego wyroku wniósł osobiście R. K., zaskarżając go w całości i zarzucając:

„I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, iż materiał dowodowy zgromadzony w toku niniejszego postępowania bezsprzecznie wskazuje na winę oskarżonego, R.K., iż dopuścił się on przestępstw z art. 197 § 1 k.k. i z art. 207 § 1 k.k., podczas gdy należycie przeprowadzona analiza wszystkich dowodów dokonana z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego prowadzi do wniosku, iż oskarżony nie popełnił ani czynu określonego w art. 197 § 1 k.k., gdyż były by choćby drobne ślady na ciele ofiary i sprawcy, ani czynu określonego w art. 207 § 1 k.k. gdyż poszkodowana nie była osobą, która nie potrafiła dać odporu oskarżonemu, co podkreślali postronni świadkowie,

II. obrazę przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na niepełnym ukształtowaniu podstawy dowodowej wyroku, a przede wszystkim dowolnej a nie swobodnej oraz wybiórczej oceny dowodów i sytuacji stron postępowania stanowiącej podstawę do wydania orzeczenia.”

W oparciu o powyższe zarzuty oskarżony wniósł o przesłuchanie czterech świadków oraz uniewinnienie go od zarzucanych czynów, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 5 maja 2021 r., sygn. akt XVII Ka (...), częściowo zmieniono zaskarżony wyrok w ten sposób, że skrócono czasokres przestępstwa z art. 207 § 1 k.k., co spowodowało obniżenie kary jednostkowej za ten czyn do 6 miesięcy pozbawienia wolności, a także kary łącznej do 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto Sąd Okręgowy zmienił pkt 6 wyroku określając termin wykonania orzeczonego w nim nakazu na 1 miesiąc od uprawomocnienia się wyroku (pkt 1). W pozostałym zakresie wyrok Sądu Rejonowego został utrzymany w mocy (pkt 2).

Od powyższego prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego kończącego postępowanie kasację wniosła obrońca skazanego. Zaskarżyła go w całości,

zarzucając rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść wyroku, a mianowicie:

„art. 7, 437 § 2 w zw. z art. 424 § 1 i 2 k.p.k., art. 433 k.p.k., art. 457 § 3 i art. 410 k.p.k. polegające na niedostrzeżeniu przez Sąd Okręgowy uchybień wyroku Sądu I instancji i wydaniu orzeczenia nadal obarczonego uchybieniami wynikającymi z dokonania przez Sąd I instancji oceny materiału dowodowego, a przede wszystkim przyjęciu jako własnych ustaleń i oceny dowodów poczynionych przez Sąd I instancji mimo, że ustalenia te były błędne, albowiem sprzeczne z dowodami zgromadzonymi w sprawie i oparte na ich dowolnej ocenie, przy uwzględnieniu wyłącznie okoliczności niekorzystnych dla oskarżonego i nie wzięciu pod uwagę tych, które świadczą na jego korzyść, w szczególności:

- a) przyjęcie przez Sąd I instancji i zaakceptowanych przez Sąd Odwoławczy jako wiarygodne w całości zeznań pokrzywdzonej, w szczególności co do okoliczności przebiegu zdarzenia z dnia 2 grudnia 2018 roku,
- b) przyjęcie przez Sąd I instancji i zaakceptowanych przez Sąd Odwoławczy jako wiarygodne zeznań M. K.,
- c) przyjęcie przez Sąd I instancji i zaakceptowanych przez Sąd Odwoławczy jako wiarygodne zeznań Ł. K.,
- d) niedokonanie przez Sąd drugiej instancji wszechstronnej kontroli odwoławczej z jednoczesnym uznaniem, że zebrane dowody uzasadniały przypisanie winy i sprawstwa oskarżonego, a ich ocena przeprowadzona przez Sąd Rejonowy była prawidłowa,

2. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak rzetelnego rozważenia przez Sąd Okręgowy zarzutu apelacyjnego naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 7 k.p.k. polegający na dokonaniu oceny materiału dowodowego wbrew zasadzie swobodnej oceny dowodów oraz zasadzie obiektywizmu, przy nieuwzględnieniu zasad logicznego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego i niedostrzeżeniu przez Sąd II instancji podniesionych w tym zakresie w apelacji uchybień co skutkowało wydaniem orzeczenia nadal obarczonego uchybieniami wynikającymi z dokonania przez Sąd I instancji oceny sprzecznej ze wskazaniami art. 7 k.p.k., podczas gdy przeprowadzenie przez Sąd Okręgowy wnikliwej i rzetelnej, zgodnie ze wskazaniami art. 433 § 2 k.p.k., analizy podniesionych

zarzutów apelacyjnych pozwoliłaby na przyjęcie, że brak jest dowodów na uznanie, że oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów”.

W oparciu o powyższe zarzuty obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Zastępcy Prokuratora Rejonowego w P. wniósł o oddalenie kasacji z uwagi na jej oczywistą bezzasadność.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Oba zarzuty kasacyjne należało rozpoznać łącznie, albowiem dotyczą one jednej kwestii – rzetelności kontroli odwoławczej w zakresie oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd I instancji i ustaleń faktycznych tego Sądu. Skarżąca wprost wskazuje, że „błąd przeniesienia”, jakiego miał się dopuścić Sąd odwoławczy, miał polegać na akceptacji stanowiska Sądu I instancji, uznającego, że zgromadzony materiał dowodowy daje podstawy do skazania R.K. za oba zarzucane mu czyny, kwestionując przede wszystkim ocenę głównych dowodów w sprawie – zeznań pokrzywdzonej i świadków w osobach synów stron.

Mając na względzie takie brzmienie zarzutów kasacyjnych należy przypomnieć, że postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym nie jest trzecią instancją, ponawiającą postępowanie odwoławcze, ale służy rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia celem wyeliminowania z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych rażącą wadą prawną. Tym samym na etapie kasacyjnym nie dokonuje się kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów oraz nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2021 r., I KK 59/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2014 r., IV KK 125/14).

Wobec treści kasacji należy też podkreślić, że Sąd Najwyższy rozpoznaje ten nadzwyczajny środek zaskarżenia w granicach podniesionych zarzutów, a szerzej, jedynie w zakresie wskazanym w art. 536 k.p.k. Zarzuty kasacyjne muszą

wskazywać na rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia.

Tymczasem oba podniesione w kasacji zarzuty nie spełniają ww. wymogów i są bezzasadne w stopniu oczywistym. Autorka kasacji po prostu kwestionuje zaaprobowanie przez Sąd Okręgowy oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy. Nie wskazuje jednak w uzasadnieniu kasacji, na jakiej podstawie twierdzi, że zeznania pokrzywdzonej zostały ocenione niezgodnie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Na s. 5-6 kasacji znajduje się jedynie ogólne wskazanie, że Sąd skoncentrował się na fragmentach tych zeznań, zminimalizował ich „zmiennosc” i występujące w nich sprzeczności oraz nie uzasadnił w dostatecznym stopniu, dlaczego ewolucja tych depozycji nie miała wpływu na ocenę relacji innych świadków. Niestety w kasacji nie precyzuje się, o jakie sprzeczności w zeznaniach pokrzywdzonej chodzi i które ich fragmenty zostały niesłusznie wyeksponowane przez Sąd Rejonowy, co z kolei miał niezasadnie zaaprobować Sąd Okręgowy dokonując nierzetelnej kontroli odwoławczej. Kolejny zawarty w uzasadnieniu kasacji zarzut wobec zeznań pokrzywdzonej dotyczy tego, że jednym z istotnych czynników, który determinował sposób ich oceny, była opinia biegłej psycholog. Autorka kasacji wskazuje na przydanie tej opinii zbyt dużej roli przy ocenie wiarygodności zeznań pokrzywdzonej, nie kwestionując przy tym treści samej opinii. W uzasadnieniu kasacji konstatuje się, że Sąd Okręgowy nie zrewidował toku rozumowania Sądu I instancji i niesłusznie zaaprobował ocenę dowodów, a w rezultacie ustalenia faktyczne dokonane przez ten Sąd.

Lektura uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego prowadzi do całkowicie odmiennych wniosków. Sąd Najwyższy nie ma wątpliwości, że przeprowadzona przez Sąd Okręgowy kontrola odwoławcza wyroku Sądu I instancji została dokonana z poszanowaniem art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. i realizuje wyznaczony przez te przepisy standard rzetelności.

Dokonując oceny kontroli przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy należy rozgraniczyć dwa jej aspekty. Pierwszym z nich jest przeprowadzenie uzupełniającego postępowania dowodowego w instancji odwoławczej. Sąd II instancji uwzględnił wnioski dowodowe zawarte w apelacji oskarżonego i

przesłuchał świadków obrony. Sąd Okręgowy przeprowadził te dowody pomimo tego, że obrona mogła wnioskowanych świadków powołać na etapie postępowania przed Sądem I instancji. Świadczy to o kierowaniu się przez Sąd Okręgowy właśnie standardami rzetelności, ale także dbaniu o urzeczywistnienie inicjatywy dowodowej oskarżonego, stanowiącej element jego prawa do obrony. Sąd odwoławczy wskazał, że wnioskowane dowody mogą mieć znaczenie z punktu widzenia realizacji znamion przestępstwa znęcania (k. 419). Ponadto Sąd odwoławczy przeprowadził postępowanie dowodowe z urzędu w postaci uzupełniającego przesłuchania pokrzywdzonej i świadka M. K.. Przeprowadzenie tych dowodów pozwoliło Sądowi prawidłowo zweryfikować, czy zarzuty apelacji wskazujące m.in. na niewiarygodność zeznań pokrzywdzonej, są zasadne, jak również poczynić odmienne w stosunku do przyjętych w wyroku Sądu Rejonowego ustalenia co do czasu popełnienia czynu zabronionego z art. 207 § 1 k.k.

Drugim elementem wskazującym na rzetelność przeprowadzonej kontroli odwoławczej jest jakość sporządzonego uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego. Sąd Okręgowy sporządził stosunkowo obszerne, konkretne uzasadnienie, analizujące ocenę dowodów dokonaną przez Sąd I instancji i poszerzające argumentację co do wiarygodności dowodów uznanych za podstawę ustaleń faktycznych, wykazujące także istnienie dowodów innych niż tylko zeznania pokrzywdzonej i synów stron, pomimo że te i tak zostały uznane za wiarygodne.

Wbrew zarzutowi kasacji, weryfikując zasadność zarzutu apelacyjnego wskazującego na błędną ocenę zeznań pokrzywdzonej, Sąd Okręgowy nie oparł swoich ustaleń głównie czy wyłącznie na opinii biegłej psycholog. W punkcie 3.1. formularza uzasadnienia znajdują się obszerne i wnikliwe rozważania, w których Sąd ten wskazuje, dlaczego podziela ocenę zeznań pokrzywdzonej przeprowadzoną przez Sąd I instancji. Sąd podkreśla, że jej depozycje znalazły potwierdzenie w kilku innych dowodach, w szczególności zeznaniach synów stron: Ł. K. i M. K. oraz świadków K. K. i J. M., jak również materiałach dołączonych do akt sprawy na nośnikach CD czy wydrukach wiadomości sms. Sąd wskazał też, że istotne znaczenie w kontekście zeznań pokrzywdzonej ma opinia biegłej psycholog, co w żadnym razie nie może być uznane za rażące naruszenie prawa. Po to właśnie powołuje się w sprawie biegłego psychologa, aby mógł ocenić działanie

funkcji poznawczych świadka, ewentualne czynniki zaburzające jego percepcję, zdolność prawidłowego postrzegania, zapamiętywania i odtwarzania spostrzeżeń. Opinia ta ma być pomocna dla Sądu przy dokonywaniu oceny zeznań świadka i tak właśnie stało się w tej sprawie. Sąd Okręgowy, który samodzielnie przeprowadził uzupełniające przesłuchanie pokrzywdzonej (k. 421-422), potraktował ją jako dowód istotny, ale jeden z kilku potwierdzających wiarygodność zeznań pokrzywdzonej.

W kasacji zarzucono także nieprawidłowość kontroli odwoławczej polegającą na nieodniesieniu się przez Sąd Okręgowy do zarzutów apelacji dotyczących zmienności depozycji pokrzywdzonej, zachodzących w nich sprzeczności oraz braku wiarygodności zeznań M. K. oraz Ł. K.. Sąd Najwyższy uznaje ten zarzut za oczywiście bezzasadny. Sąd Okręgowy ponownie poddał analizie zeznania pokrzywdzonej, zestawiał je z relacjami świadków – synów stron i dokonał ich kompleksowej oceny, w pełni respektującej wymogi art. 7 k.p.k., czemu dał wyraz na s. 8-11 uzasadnienia wyroku. Sąd wnikliwie rozważył także podniesiony w apelacji argument, że w dniu 2 grudnia 2018 r. do współżycia skazanego z pokrzywdzoną doszło, ale dobrowolnie, o czym miał świadczyć brak odnotowania obrażeń w dokumentacji medycznej pokrzywdzonej (s. 13 uzasadnienia). Odniósł się także do tezy zawartej w apelacji oskarżonego, że zeznania świadków A. J. czy M. O. podważają wersję pokrzywdzonej (s. 11 uzasadnienia). Skutkiem tak przeprowadzonej kontroli odwoławczej i przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego na rozprawie odwoławczej była zmiana wyroku na korzyść ówczesnego oskarżonego przez przyjęcie krótszego od przypisanego przez Sąd I instancji czasu trwania przestępstwa znęcania się skazanego nad pokrzywdzoną i obniżenia kary za ten czyn.

Podsumowując, lektura obszernego i wyczerpującego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego prowadzi do wniosku, że Sąd ten przeprowadził wnikliwą, zgodną z wymogami art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k. kontrolę odwoławczą. Sąd odwoławczy odniósł się do argumentów zawartych w apelacji oskarżonego, zaś dokonując ponownej, kompleksowej oceny dowodów po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego na rozprawie odwoławczej, respektował wymogi art. 7 k.p.k. Kasacja ma charakter czysto polemiczny i zmierza

do kwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy powszechne w przedmiocie sprawstwa skazanego. Jako taka nie mogła skutecznie doprowadzić do wzruszenia prawomocnego wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego uzasadnia art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.